

Комунальна установа
«Центр професійного розвитку педагогічних працівників
Первомайської міської ради Миколаївської області»

Використовуємо Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів», «Вчитель закладу загальної середньої освіти»

(Консультація для заступників директорів ЗЗСО)

Первомайськ, 2021

Тема. Використовуємо Професійний стандарт за професіями "Вчитель початкових класів", "Вчитель закладу загальної середньої освіти".

Мета. Опрацювати Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів», «Вчитель закладу загальної середньої освіти» та визначити шляхи його використання в діяльності заступника директора школи (Д: Д1.2; Д1.3; Д2.3;Д2.2; Д3.1.).

Очікувані результати:

1. Удосконалити нормативно-правову компетентність (А.1), здатностей:

- керуватися нормативно-правовими документами (А1.1);
- швидко реагувати на зміни, приймати рішення, формувати гнучкість та адаптивність учасників освітнього процесу (В1.2.У1.);
- використовувати інновації у професійній діяльності (Д1.2.);
- взаємодіяти з учасниками освітнього процесу на засадах партнерства та підтримки (Д2.2.);
- здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності (Д3.1);

2. Визначити професійні потреби педагогів (Д3.1.).

Перша редакція Професійного стандарту була у 2018 році. Пізніше його було відредаговано. Чинним на сьогодні є наказ № 2736 від 23.12.2020 року.

03 серпня 2021 на сайті українського інституту розвитку освіти було розміщено **методичні рекомендації** щодо використання в роботі професійного стандарту.

https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2021/08/metodichni-rekomendaczi%D1%97_profstandart-uchitelya-sajt-uiro.pdf

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

для працівників центрів професійного розвитку педагогічних працівників, керівників і педагогічних працівників закладів освіти щодо використання в роботі професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)»

В основу Нової української школи покладено ідею забезпечення якості освіти, що безпосередньо залежить від рівня професіоналізму педагогічних працівників. Особливе місце серед цієї категорії фахівців займає вчитель. Адже саме від учителя початкових класів, а потім і від учителя закладу загальної середньої освіти залежить рівень сформованості компетентностей учня і випускника.

Важливе місце в кожній галузі відіграють професійні стандарти. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» (далі – Професійний стандарт), затверджений наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства від 24 грудня 2020 року №2736. Він відповідає Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р., Державному стандарту початкової освіти, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87, Державному стандарту базової середньої освіти, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898.

Відповідно до пункту першого статті 39 Закону України «Про освіту»

Стандарт - нормативний документ, заснований на консенсусі, прийнятий визнаним органом, що встановлює для загального і неодноразового використання правила, настанови або характеристики щодо діяльності чи її результатів, та спрямований на досягнення оптимального ступеня впорядкованості в певній сфері (*Закон України «Про стандартизацію»*).

Професійний стандарт - це затверджені в установленому порядку вимоги до компетентностей працівників, що слугують основною для формування професійних кваліфікацій (ст. 39 Закону України «Про освіту»).

У п. 6 розділу III проєкту наказу МОН «Про затвердження Положення про атестацію педагогічних працівників» зазначено:

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

«__» _____ 20__ р. м.Київ № _____

Про затвердження Положення про
атестацію педагогічних працівників

Відповідно до частини п'ятої статті 50 Закону України «Про освіту», статті 32 Закону України «Про дошкільну освіту», частини першої статті 48 Закону України «Про повну загальну середню освіту», статті 25 Закону України «Про позашкільну освіту», частини четвертої статті 45 Закону України «Про професійну (професійно-технічну) освіту», пункту 1 статті 24 Закону України «Про фахову передвищу освіту», пункту 7 статті 55 Закону України «Про вищу освіту» та з метою стимулювання безперервного підвищення рівня професійної майстерності педагогічних працівників

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Положення про атестацію педагогічних працівників, що додається.

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/gromadske-obg-ovorennya/2021/09/06/Polozh.pro.atest.ped.prats.06.09.pdf>

6. Атестаційна комісія вивчає особову справу педагогічного працівника, подані ним документи, у разі необхідності перевіряє їх достовірність, встановлює відповідність вимогам пункту 8 розділу I цього Положення, а також оцінює професійні компетентності педагогічного працівника з урахуванням його посадових обов'язків і вимог відповідного професійного стандарту (у разі наявності).

Для належного оцінювання професійних компетентностей педагогічного працівника атестаційна комісія може прийняти рішення про вивчення практичного досвіду його роботи. У такому випадку атестаційна комісія має визначити зі свого складу членів атестаційної комісії, відповідальних за проведення вивчення практичного досвіду роботи педагогічного працівника, а також затвердити напрямки та графік його проведення.

Атестаційна комісія має прийняти вмотивоване рішення про результати атестації педагогічних працівників не пізніше 25 квітня поточного року.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Державної служби
якості освіти України
від 24.02.2020 № 01-11/6

МЕТОДИКА
експертного оцінювання професійних компетентностей учасників
сертифікації шляхом вивчення їх практичного досвіду роботи

Вступ

Реформа освіти - це головне питання порядку денного майже кожної країни світу. Однак, незважаючи на значне збільшення витрат та амбітні спроби реформування, ефективність багатьох освітніх систем мало покращилася за останнє десятиліття. Більше того, якість освіти в різних країнах суттєво відрізняється, що не можливо пояснити винятково рівнем інвестицій в освіту.

<https://base.kristti.com.ua/?p=8089>

Про те, як має організовуватися вивчення практичного досвіду вчителя можна дізнатися із методики експертного оцінювання професійних компетентностей учасників сертифікації шляхом вивчення їх практичного досвіду (наказ Держслужби якості освіти України від 01.03.2019 № 01-11/9 (в редакції від 18.08.2021 № 01-11/55)).

Методика має інформаційний, роз'яснювальний та рекомендаційний характер і призначена для використання експертами під час оцінювання професійних компетентностей учасників сертифікації шляхом вивчення їх практичного досвіду роботи.

Методикою передбачено оцінювання 15 професійних компетентностей, визначених Стандартом, за 35 критеріями та 96 показниками.

Основними методами збирання інформації є такі:

- аналіз самопрезентації практичного досвіду роботи учасника сертифікації (**творчий звіт**);
- спостереження за навчальними заняттями;
- анкетування директора закладу загальної середньої освіти / його заступника та голови (керівника) методичного об'єднання (**анкетування колег, батьків, колег**);
- інтерв'ю з учасником сертифікації.

Наступними **напрямами** використання Стандарту є такі:

- прийняття особи на роботу;
- розроблення інструкцій учителів (*ПС відображає весь обсяг діяльності вчителя*);
- планування підвищення кваліфікації (*ПС – орієнтир для підтвердження педагогічною радою результатів неформального та інформального навчання вчителів*);
- організація педагогічної інтернатури (*ст. 1(система заходів на підтримку), 23 ЗУ «Про ПЗСО» (функції педагога-наставника)*);
- інформаційно-роз'яснювальна робота з батьками учнів, **учителями**, громадськістю.

Питання впровадження ПС доцільно розглянути протягом навчального року, під час

засідань педагогічної ради, круглих столів, семінарів.

Питання запровадження ПС входить до програм підвищення кваліфікацій.

При плануванні неформальної освіти (круглих столів, тренінгів, семінарів) також важливо вказувати, які компетентності, згідно з ПС, планується розвинути.

Тобто, вся методична робота (формальна і неформальна освіта) має узгоджуватися зі змістом Професійного стандарту.

Професійний стандарт визначає умови, предмети і засоби праці, якими керівники мають забезпечити вчителя.

Сфери застосування учителями Професійного стандарту:

- самооцінювання власної професійної діяльності;
- планування та визначення траєкторії професійного розвитку вчителя;
- планування його підвищення кваліфікації.

Моделі самооцінювання власної професійної діяльності:

- щорічне комплексне (планування підвищення кваліфікації);
- періодичне (виявлення напрямів профрозвитку).

Рекомендовано використовувати **анкету самооцінювання педагогічної майстерності** для учасників сертифікації (наказ ДСЯОУ від 29.03.2021 № 01-11/26). (19 сторінок, 100 питань)

<https://sqe.gov.ua/nova-anketa-samoocinyuvannya-uchasnika/>

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Державної служби якості
освіти України
від 29.03.2021 № 01-11/26

АНКЕТА САМООЦІНЮВАННЯ учасником сертифікації власної педагогічної майстерності

Відповідно до Положення про сертифікацію педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2018 р. № 1190 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 р. № 1094), учасники сертифікації, які за результатами незалежного тестування допущені до подальшої участі у сертифікації, мають здійснити самооцінювання власної педагогічної майстерності з формування в учнів ключових компетентностей і вмінь, визначених у частині першій статті 12 Закону України «Про освіту».

Результати самооцінювання складаються із заповненої анкети самооцінювання, форма та методичні рекомендації щодо заповнення якої затверджуються Державною службою якості освіти.

Анкета самооцінювання містить сто тверджень, зміст яких відповідає трудовим діям професійних компетентностей, зазначених у Професійному стандарті за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної

Дані учасника сертифікації	
Прізвище, ім'я, по батькові	
Кваліфікаційна категорія:	☐ Спеціаліст ☐ Спеціаліст II категорії ☐ Спеціаліст I категорії ☐ Спеціаліст вищої категорії
Адреса електронної пошти, зазначена учасником сертифікації під час реєстрації	
Твердження для самооцінювання	
1. Володію державною мовою, використовую сучасну термінологію та систему понять професійної тематики ☐ вільно ☐ достатньо ☐ маю деякі труднощі ☐ обмежено ☐ не володію	
2. Забезпечую освітній процес державною мовою (за потребою мовою відповідного корінного народу або національної меншини України) ☐ повністю ☐ частково ☐ не забезпечую	

Рівень володіння цифровою компетентністю можна склавши національний тест на цифрову грамотність «Цифрограм для вчителів» на порталі Дія. Цифрова освіта.

<https://osvita.diia.gov.ua/login>

Результати самооцінювання є орієнтиром для планування підвищення кваліфікації, неформальної та інформальної освіти вчителя.

Визначення стратегічних цілей професійного розвитку вчителя відповідно до п.7 Професійного стандарту.

7. Орієнтовний опис професійних компетентностей вчителя відповідно до кваліфікаційних категорій педагогічних працівників

Професійна компетентність	Кваліфікаційні категорії педагогічних працівників			
	Спеціаліст	Спеціаліст другої категорії	Спеціаліст першої категорії	Спеціаліст вищої категорії
A1. Мовно-комунікативна компетентність				
A1.1. Здатність до спілкування державною мовою	Вільно спілкується державною мовою на професійну тематику, використовуючи сучасну термінологію та систему понять; включно застосовує інтонаційні та позамовні засоби виразності мовлення; аргументовано висловлює власні думки державною мовою; вичерпно та чітко відповідає на запитання учнів про різні аспекти навчального матеріалу			
A1.2. Здатність забезпечувати (за потреби) здобуття учнями освіти з урахуванням особливостей мовного середовища в закладі освіти (мова відповідного корінного народу або національної меншини України)	Розробляє навчальні матеріали та викладає навчальні предмети (інтегровані курси) з урахуванням особливостей мовного і культурного досвіду учнів, які належать до корінних народів або національних меншин України (у тому числі таких, що здобувають освіту офіційними мовами Європейського Союзу)			

Чи орієнтоване заплановане навчання на Професійний стандарт можна визначити через ознайомлення з програмою підвищення кваліфікації (кодифікація ПС; очікувані результати).

При плануванні підвищення кваліфікації вчителя враховувати, що 10% із загальної кількості годин (150) має відводитися на інклюзивну складову. (Постанова № 800 від 18.10.2018).

Вчителі мають здійснювати самооцінювання власної педагогічної діяльності, визначати технології, методи, засоби навчання (з допомогою супервізора / адміністрації). Планувати участь у професійних спільнотах.

Координування діяльності професійних спільнот – товариств (об'єднання, групи).

Розбудова і підтримка професійних спільнот - один із пріоритетних напрямів діяльності адміністрації закладу.

Напрями застосування професійними спільнотами Професійного стандарту:

- визначення тем зустрічей;
- розроблення програм зустрічей і **рекомендацій за їх результатами.**

Участь учителів у профспільнотах має відбуватися на принципах добровільності.

Під час першого засідання учасники мають виробити спільні правила, окреслити очікування (кодифікація), визначити теми для спілкування, сформувати спільний план дій щодо застосування ПС на практиці.

Зразок

МЕТА. Підвищення інноваційної компетентності керівників професійних спільнот закладів загальної середньої освіти міської громади, здатності використовувати інновації у професійній діяльності, розробляти власні методичні матеріали, надати доступ іншим вчителям до їх використання (Д1.; Г1.2.).

ЗАВДАННЯ:

1. Проаналізувати інформацію щодо освітніх інновацій, умов їхнього впровадження (Д1.2. – Безперервний професійний розвиток).
2. Надати рекомендації вчителям початкових класів щодо застосування сучасних методик і технологій навчання учнів (підсумкового оцінювання) відповідно до обов'язкових результатів навчання (А2.1 – предметно-методична компетентність).
3. Розробити власний практичний матеріал (збірник діагностичних робіт з мовно-літературної, математичної, природничої освітніх галузей для учнів 4 класів), надати доступ іншим вчителям до його використання (Г1.2. – здатність планувати освітній процес).

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ

1. Інтеграція інновацій у педагогічну практику (Д1.2.).
2. Взаємодія вчителів на засадах партнерства і підтримки (Д2.2.).
3. Застосування особисто створених матеріалів в освітньому середовищі (В1.3.).
4. Здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання (А2.1.).
5. Використання в освітньому процесі власних методичних напрацювань щодо організації навчальної діяльності учнів, поширення відповідного досвіду серед учителів (Г2.1.).

Використані джерела

1. Закон України «Про повну загальну середню освіту».
2. Наказ Міністерства освіти від 23.12.2020 № 2736 «Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу

загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)».

3. Наказ Мінекономіки від 17.09.2021 № 568-21 «Про затвердження професійного стандарту керівника (директора) закладу загальної середньої освіти».
4. Методичні рекомендації для працівників центрів професійного розвитку педагогічних працівників ... (український інститут розвитку освіти, 03.08.2021).
5. https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2021/08/metodichni-rekomendaczi%D1%97_profstandart-uchitelya_sajt-uiro.pdf
6. <https://base.kristti.com.ua/?p=8089>
7. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/gromadske-obgovorenniya/2021/09/06/Polozh.pro.atest.ped.prats.06.09.pdf>
8. <https://sqe.gov.ua/nova-anketa-samoocinyuvannya-uchasnika>
9. <https://osvita.diia.gov.ua/login>